

Newsletter analityczny nr 32 (7–20.07.2015)

Program „Bezpieczeństwo Energetyczne i Polityka Klimatyczna” Ośrodka Analiz Politologicznych Uniwersytetu Warszawskiego

**Najważniejsze wydarzenia dotyczące bezpieczeństwa energetycznego i klimatu
7 – 20 lipca 2015.**

Za najważniejsze wydarzenia minionych dwóch tygodni należy uznać przedstawienie programów dotyczących energetyki i Śląska przez dwie największe partie w Polsce oraz osiągnięcie porozumienia ws. irańskiego programu atomowego.

Komentarz:

Perturbacje Grecji związane z poziomem zadłużenia i w konsekwencji z możliwością wyjścia tego kraju ze strefy euro, mają istotne konsekwencje dla innych polityk prowadzonych przez Unię Europejską, w tym polityki klimatyczno-energetycznej. Kryzys grecki uwidoczniał zarówno dominację Niemiec w polityce europejskiej, ale również jednocześnie wzrastającą izolację polityczną. Tendencja do segmentacji i maksymalizacji własnych interesów kosztem słabszych politycznie i ekonomicznie powoduje odejście od idei solidarności między państwami Unii. Brak adekwatnej polityki makroekonomicznej oraz dotyczącej problemu długu spowodował, iż *de facto* eurogrupa zmusiła Grecję do przyjęcia kontrowersyjnego planu gospodarczego. Zaniechania oraz brak długofalowego myślenia i działania spowodowały słabość polityczną i ekonomiczną Grecji, która została w sposób bezwzględny wyegzekwowana. Przykład Grecji powinien być istotnym sygnałem dla Polski jakich błędów nie należy popełniać.

W tym kontekście należy zauważyć, iż możliwość narzucenia niekorzystnych regulacji w zakresie polityki klimatyczno-energetycznej może być realizowana również w Polsce. Wynika to z następujących przesłanek:

- Po pierwsze, tylko dzięki wykorzystaniu dobrego momentu negocyjnego Polska uzyskała zapisy pakietu klimatyczno-energetycznego, które dają czas na zmiany w polskim sektorze energetycznym. Jednak ten czas powinien być

wykorzystany na bardzo aktywną politykę wewnętrzną i międzynarodową. Szczególnie ważny jest poziom europejski, który może zapewnić korzystne rozwiązania szczegółowe. W przyszłości liczenie na kolejne polityczne darowanie czasu dla polskiej energetyki jest złudne i naiwne.

- Po drugie, efekty prowadzonej przez Niemcy polityki polegającej na dotowaniu energetyki odnawialnej przynoszą pierwsze efekty w postaci niższych cen energii elektrycznej dla przemysłu w Niemczech niż w Polsce. Efektem tego będzie tzw. wypychanie energii produkowanej w Polsce w oparciu o węgiel pochodzący z nierentownego sektora górniczego i słabo zarządzanych grup energetycznych. W raporcie przedstawionym dwa miesiące temu przez firmę konsultingową PwC i ING Bank Śląski zaleca się sprzedaż dodatkowych usług np. telekomunikacyjnych, ubezpieczeniowych i bankowych jako receptę dla spadającej rentowności sektora produkcji energii w Polsce. Skwapliwie pomija się problem zasadniczy – skąd ta energia ma pochodzić.
- Po trzecie, projekty uznawane za strategiczne dla bezpieczeństwa energetycznego nie są realizowane terminowo np. terminal LNG – gaz z LNG (w Japonii w zeszłym tygodniu kosztował 200 USD za 1000 m³), wydobywanie gazu łupkowego.
- Po czwarte, brak jest strategii energetycznej do 2050 roku, która prawie rok temu trafiła do konsultacji społecznych, a o strategii bezpieczeństwa energetycznego nie ma co w ogóle wspominać.
- Po piąte, w sposób ciągły wzrasta poziom zadłużenia. Podobnie jak w Grecji nieliczni martwią się, iż mimo zabrania obywatelom oszczędności zgromadzonych w ramach OFE nie nastąpiło odwrócenie tendencji do zwiększania zadłużenia. Oznacza to, iż możliwości subwencjonowania lub inwestycji branżach nierentownych spadają.
- Po szóste, rządowy program restrukturyzacji górnictwa oraz włączanie nierentownej branży do firm energetycznych będzie podkopywało ich możliwości konkurowania na europejskim rynku energii.
- Po siódme, kryzys grecki dobitnie pokazuje, iż Unia Europejska potrzebuje inwestycji, a takie mogą być generowane poprzez odnawialne źródła energii,

poprawę efektywności energetycznej oraz zmniejszenie konkurencyjności ChRL, co może nastąpić w wyniku decyzji COP w Paryżu.

- Po ósme, biorąc pod uwagę kalendarz wyborczy – wybory 25 października i powstanie rządu w połowie listopada najwcześniej strategia powstanie w połowie 2016 roku.

Wszystkie te czynniki wskazują, iż od października 2014 roku w Polsce niewiele się dzieje, a nadchodzące miesiące nie oddalają naszego kraju od katastrofy podobnej do greckiej tragedii w polityce bezpieczeństwa energetycznego i konkurencyjności gospodarki. Istotnymi kwestiami „na wczoraj” to strategie, „na dzisiaj” to regulacje jednolitego rynku europejskiego ACER, wykorzystanie położenia Polski jako kraju tranzytu energii elektrycznej oraz surowców energetycznych, ale również poprawa konkurencyjności spółek energetycznych oraz restrukturyzacja górnictwa. Na poziomie europejskim pole do popisu jest również szerokie w sprawie Unii Energetycznej – na przykład wprowadzenie jednolitych subwencji dla odnawialnych źródeł energii płatnych z budżetu europejskiego, a nie krajowego. W następnych latach ilość środków finansowych, które będzie można przeznaczyć na zmiany w sektorze energetycznym będzie maleć, a kupione 5 minut w 2014 roku na Radzie Europejskiej nie zostanie wykorzystane.

Europa i świat:

7.07 – Austria zaskarżyła w Trybunale Sprawiedliwości UE decyzję w sprawie zgody KE na wsparcie budowy elektrowni jądrowej Hinkley Point C w Wielkiej Brytanii.

7.07 – Aleksiej Miller, szef Gazpromu poinformował, że w porównaniu do lipca ubiegłego roku średnia wielkość dostaw gazu do Niemiec wzrosła o 29,7%.

7.07 – Według opinii ekspertów New Climate Economy, dzięki efektywnej koordynacji procesów politycznych i gospodarczych może zmniejszyć emisję gazów cieplarnianych o 96% w stosunku do scenariusza zakładającego kontynuację obecnych trendów.

8.07 – Podczas spotkania Aleksieja Millera, szefa Gazpromu, z Sigmarem Gabrielem, ministrem gospodarki i energetyki Niemiec, omówiono perspektywę rozbudowy gazociągu Nord Stream.

9.07 – Rumuńska prokuratura w związku z zarzutami prania brudnych pieniędzy i uchylania się od opodatkowania zajęła dokumenty księgowe Łukoila.

9.07 – Władimir Putin podczas szczytu BRICS zaproponował utworzenie unii energetycznej w ramach grupy.

10.07 – Barack Obama zapowiedział program wsparcia budowy instalacji fotowoltaicznych dla najbiedniejszych gospodarstw domowych w USA.

10.07 – Holenderski rząd zakazał komercyjnego wydobywania gazu z łupków metodą szczelinowania hydraulicznego do 2020 roku.

13.07 – Leon Jansen van Vuuren, dyrektor GE Distributed Power na Europę, stwierdził że pomimo tendencji rozwoju energetyki rozproszonej, „nadal będą potrzebne wielkie bloki stanowiące podstawowe źródła zaopatrzenia w energię”.

14.07 – Zawarto porozumienie ws. programu atomowego Iranu.

14.07 – Komisja Europejska zapowiedziała przedstawienie nowych propozycji ws. unijnego systemu pozwoleń na emisję CO₂.

15.07 – Propozycja reformy systemu ETS zaproponowana przez Komisję Europejską została skrytykowana przez przedstawicieli przemysłu oraz organizacji ekologicznych.

16.07 – Maroš Šefčovič, wiceprzewodniczący KE, stwierdził, że rosyjskie plany zakończenia tranzytu ropy przez terytorium Ukrainy są zagrożeniem dla bezpieczeństwa energetycznego Europy.

17.07 – Arsenij Jaceniuk, premier Ukrainy, poinformował, że amerykańska firma Frontera Resources Corporation wybuduje terminal LNG na Ukrainie.

Polska:

7.07 – Tadeusz Nowak, poseł Platformy Obywatelskiej, został przewodniczącym sejmowej Nadzwyczajnej Komisji ds. Energetyki i Surowców Energetycznych.

7.07 – Projekt nowelizacji Prawa energetycznego został skierowany przez komisję sejmową do drugiego czytania.

8.07 – Andrzej Czerwiński, minister skarbu państwa, poinformował, że nakreślono plan uruchomienia funduszy tworzonego przez spółki energetyczne i podmioty finansowe, który ma sfinansować długoterminowe działania restrukturyzacyjne w górnictwie.

8.07 – Sławomir Brodziński, Główny Geolog Kraju, stwierdził, że jest „umiarkowanym optymistą, jeśli chodzi o perspektywy dla polskiego gazu łupkowego”.

9.07 – Zygmunt Łukaszczyk, prezes Katowickiego Holdingu Węglowego, przyznał że, jest zwolennikiem „pionowego łączenia sektora wydobywczego z sektorem energetyki”.

9.07 – Sejmowa Komisja Skarbu przyjęła poprawki do ustawy o kontroli niektórych inwestycji, która ma na celu ochronę strategicznych spółek przed wrogim przejęciem.

10.07 – Starostwo Powiatowe w Starogardzie Gdańskim ogłosił rozpoczęcie pilotażowego programu rozwoju gospodarki niskoemisyjnej na terenie powiatu.

13.07 – Jarosław Kaczyński stwierdził podczas konferencji prasowej w Warszawie, że obecna sytuacja w sektorze górniczym grozi poważnym kryzysem pod koniec roku, który „może doprowadzić do tego, że nie będzie pieniędzy na wypłaty”.

13.07 – Według raportu Solar Thermal Markets in Europe, Polska była w ubiegłym roku jednym z kluczowych rynków kolektorów energii słonecznej na Starym Kontynencie.

14.07 – Marcin Zięba z Organizacji Polskiego Przemysłu Poszukiwawczo-Wydobywczego, skrytykował wycofanie projektu ustawy o zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie poszukiwania, rozpoznawania, wydobywania i transportowania węglowodorów.

15.07 – Piotr Naimski, ekspert ds. energetyki PiS stwierdził, że węgiel w perspektywie najbliższych 30-40 lat pozostanie głównym surowcem energetycznym w Polsce, w związku z czym „nasi partnerzy w UE muszą to zrozumieć”.

15.07 – Jan Rączka, partner Forum Analiz Energetycznych, przyznał, że założenie kontynuowania polityki opartej na węglu w najbliższych 2-3 dekadach naraża polską gospodarkę „na gwałtowne załamanie sektora elektroenergetyki w momencie, kiedy zasoby węgla brunatnego i kamiennego wyczerpią się”.

15.07 – Marcin Korolec, pełnomocnik rządu ds. polityki klimatycznej, stwierdził że unijna propozycja reformy systemu pozwoleń na emisję CO₂ będzie wymagała dalszych dyskusji.

16.07 – Ministerstwo Gospodarki poinformowało, że dwa polskie projekty infrastruktury gazowej otrzymają wsparcie z funduszy UE, co pozwoli na zakończenie budowy korytarza północ-południe w Europie Środkowej.

17.07 – Marek Kossowski, były prezes PGNIG przyznał, że przejęcie kontroli nad spółką EuRoPol Gaz, właścicielem polskiego odcinka gazociągu jamalskiego ma znaczenie głównie prestiżowe.

Warszawa, 20 lipca 2015r.

dr Krzysztof M. Księżopolski – Szef Programu „Bezpieczeństwo Energetyczne i Polityka Klimatyczna” OAP UW, autor książek „Ekonomiczne zagrożenia bezpieczeństwa państw” (2004), „Bezpieczeństwo ekonomiczne” (2011), redaktor naukowy publikacji „Bezpieczeństwo ekonomiczne w perspektywie politologicznej” (2012) i „Odnawialne źródła energii w Polsce. Wybrane problemy bezpieczeństwa, polityki i administracji” (2013), współautor podręcznika „Ekonomika bezpieczeństwa państwa w zarysie” (2014), autor wielu artykułów poświęconych zagadnieniu bezpieczeństwa i klimatu.